

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ
НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
педагогикалық университетінің
Абая

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
Abai Kazakh National Pedagogical
University

PUBLISHED SINCE 1944

6 (400)

NOVEMBER – DECEMBER 2022

ALMATY, NAS RK

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

БИЛЯЛОВ Дархан Нұрланұлы, PhD, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2022
Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансент Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

БИЛЯЛОВ Дархан Нурланович, PhD, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального педагогического университета им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязгат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан, 2022

Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

DEPUTY CHIEF DIRECTOR:

BILYALOV Darkhan Nurlanovich, Ph.D, Honorary Member of NAS RK, Rector of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 6**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 4**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2022

Address of printing house: ST «Aruna», 75, Muratbayev str, Almaty.

Ж.Б. Кдыралиева^{1*}, Г.С. Балтабаева¹, İsmet Çetin², Ж. Ерахметқызы¹

¹Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, Қазақстан, Алматы;

²Гази университеті, Анкара, Туркия.

E-mail.ru:jandai88@mail.ru

ӘДЕБИЕТТІ ОҚЫТУДЫҢ ӘДІСНАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

Аннотация. Мақалада жоғары оқу орындарындағы студенттердің әдеби педагогикалық технологиялардың қолдану мәселесі қарастырылған. Жоғары оқу орнындағы студенттердің қазіргі технологияны қолдана отырып оқыту мамандар үшін өзекті мәселе, соның ішінде қазақ тілі мен әдебиет мамандары үшін өзекті мәселенің бірі.

Қазіргі уақытта ел мәдениетінің, ұлттық әдебиетіміздің әдеби-сыни мұрасы өз бағасын алуда. Десек те, қазақ әдебиетін оқыту саласы қай кезде де, жаңа заманауи әдістермен оқыту, түсіндіру, талдау барысы толықтай жүйеленбеді. Әдіс-технологиялардың тез жылдамдықпен өзгеріп жаңаруына байланысты қажетін алып-алмау мәселесі де қиындықтар туғызуда. Оны жүйелеп, тақырып аясына қарай қарастыру өз маңыздылығымен қоса нақты ғылыми-зерттеу жұмыстарын жасау керектігі байқалады.

Мұғалімдерді бүгінде педагогикалық технологияларды пайдалану жолдары көбірек мазалайды. Себебі бүгінгі күні білім беру үдерісінде пайдаланылып жүрген технологиялардың өзіндік философиясын зерделеп, әр пәнге лайықты бейімдеу, оқу материалдарының жүйелі кешенін әзірлеу, оны сараптамадан өткізу ісі қажетті дәрежеде жүргізіле бермейді. Сондықтан да мұғалімдерге белгілі бір технологияны кешенді пайдалану қиындықтар туғызады. Себебі әдістеме ғылымының өзінде педагогикалық технологиялар әр пәннің өзіндік ерекшелігіне қарай қолданудағы тиімділік толық зерделенбеген. Әрине, көп жылдар бойы оқыту тәжірибесі сапалы маман даярлауға бағытталып келе жатқаны анық. Мұғалімдер үшін де, ең бастысы – сабаққа лайықты әдіс-тәсілдерді дұрыс таңдау. Бүгінгі студенттеріміз ертеңгі маман. Демек аталған мәселені шешудің тиімді жолы – қазірден бастап студенттердің өзіндік жұмысын сапалы ұйымдастыру болып табылады. Мақала студенттердің өз бетінше жасайтын жұмыстары түрлі сипатта болуы керек деп түйінделеді.

Түйін сөз: оқыту, технология, жүйе, әдістеме.

Ж.Б. Кдыралиева^{1*}, Г.С. Балтабаева¹, İsmet Çetin², Ж. Ерахметқызы¹

¹Казахский национальный женский педагогический университет,
Казахстан, Алматы;

²Университет Гази, Анкара, Турция.
E-mail.ru:jandai88@mail.ru

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ЛИТЕРАТУРЫ

Аннотация. В статье рассматривается проблема использования литературно-педагогических технологий студентами высших учебных заведений. Обучение студентов в вузе с применением современных технологий является актуальной проблемой для специалистов, в том числе для специалистов казахского языка и литературы.

В настоящее время литературно-критическое наследие культуры страны, национальной литературы получает свою оценку. Но ни в коем случае не была полностью систематизирована сфера преподавания, интерпретации, анализа казахской литературы новыми современными методами. В связи с быстро меняющимся обновлением методов и технологий, проблема отсутствия необходимости также вызывает проблемы. Важно систематизировать его и рассмотреть в рамках темы, а также создать конкретные научно-исследовательские работы.

Учителей сегодня больше беспокоят способы использования педагогических технологий. Потому что изучение собственной философии технологий, используемых сегодня в образовательном процессе, адекватная адаптация к каждому предмету, разработка системного комплекса учебных материалов, их экспертиза проводится не в должной мере. Именно поэтому педагогам сложно комплексно использовать ту или иную технологию. Потому что в самой методологической науке до конца не изучена эффективность применения педагогических технологий в зависимости от специфики каждого предмета. Очевидно, что многолетний опыт обучения направлен на подготовку качественного специалиста. Как для учителей, так и, самое главное, правильный выбор методов, достойных урока. Наши сегодняшние студенты – завтрашние специалисты. Следовательно, эффективным способом решения данной проблемы является качественная организация самостоятельной работы студентов. В статье резюмируется, что самостоятельная работа студентов должна носить разный характер.

Ключевое слово: обучение, технология, система, методология.

ZH.B. Kdyralieva^{1*}, G.S. Baltabayeva¹, İsmet Çetin², ZH. Erakhmetova¹

¹Kazakh National Women's Teacher Training University;

²Gazi University, Ankara, Turkey.

E-mail.ru:jandai88@mail.ru

METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF LITERATURE TEACHING

Abstract. The article discusses the problem of the use of literary pedagogical technologies by students in higher educational institutions. Training of students in higher educational institutions using modern technologies is an urgent problem for specialists, including for specialists of the Kazakh language and literature.

Currently, the literary and critical heritage of the country's culture and national literature is being evaluated. However, the sphere of teaching Kazakh literature at all times, the course of teaching, interpretation, analysis by new modern methods has not been fully systematized. The problem of not getting the necessary ones is also causing difficulties due to the rapid updating of methods and technologies. It is necessary to systematize it and consider it according to the scope of the topic, as well as create specific research work.

Teachers today are increasingly concerned about the ways of using pedagogical technologies. Because today, the study of the original philosophy of technologies used in the educational process, appropriate adaptation to each subject, the development of a systematic set of educational materials, its examination is not carried out to the required extent. That is why the complex use of certain technologies by teachers creates difficulties. Because even in the science of methodology, the effectiveness of pedagogical technologies in their application to the specifics of each subject has not been fully studied. Of course, it is clear that many years of training experience have been aimed at training a high-quality specialist. For teachers, also the most important thing is to choose the right approach to the lesson. Today's students are tomorrow's specialists. Therefore, the most effective way to solve this problem is to qualitatively organize independent work of students from now on. The article summarizes that the work that students do independently should be of a different nature.

Key word: training, technology, system, methodology.

Кіріспе. Қазіргі кезде білім берудің өзіндік ұлттық үлесі қалыптасып келеді. Білім жүйесіндегі ескінің орнына жаңасы келуі, яғни, білім программасының өзгеруі жасырын емес. Бүгінде білім беру жүйесінде түбегейлі өзгерістер жүріп жатыр. Білім мазмұнын жаңалау, құзырлылыққа бағытталған, ұлттық құндылықтар негізінде білім, тәрбие бере отырып, тұлға қалыптастыру ұстаздар қауымын үлкен жауапкершілік пен міндеттер жүктеп отыр.

Технологияның өзі мұғалімдердің шеберлігіне байланысты әрқилы жүзеге асырылуда. Қазіргі кезде әдебиеттерден қазіргі заманғы білім берудің даму бағыты мен технологияларын қамтитын әр түрлі педагогикалық технология

қолданылып жүргеніміз жасырын емес. Өз кезінде Ж. Аймауытов «... Сабақ беру – үйреншікті жай шеберлік емес, ол үнемі жаңадан жаңаны табатын өнер» деп оқыту үнемі ізденіспен, «жаңадан жаңаны» жасайтын іс-әрекет екенін айтқан еді. Сондықтан қай пән барысында да тек оқулықпен шектелмей, студенттердің шығармашылықпен жұмыс жасауына көңіл бөлу қажет. Мұғалім үшін ең бастысы – сабаққа лайықты әдіс-тәсілдерді дұрыс таңдау (Өстеміров, 2007). Сондықтан сабақ барысында индуктивтік, дедуктивтік, репродуктивтік, проблемалық, көрнекілік әдіспен оқыту тиімді болып табылады.

Оқу үдерісінде жоспар әр түрлі модельдерді, соның ішінде авторлық модельдерді құруға үлкен мүмкіндік береді. Осы саладағы білім берудің дамуы алға жылжуда: түрлі жүйелерді дамыту, білім берудің тиімділігін арттыру, заманауи оқыту, ғылыми жаңалықтар мен әртүрлі идеялар мен технологияларды практикалық дәлелдеу талап ететін қолдану қабілеті. Әр түрлі оқыту жүйелері мен оқыту әдістерін ұйымдастыру да маңызды. Басқаша айтқанда, қазіргі жағдайда бұрынғы оқыту жүйесінің орнына іс жүзінде оқыту практикасының әр түрлі жаңа формаларын қолдану қажет. Жаңа технологиямен білім беріп студенттердің жеке басына басымдық береді. Білім, білік және дағдыларды емес, жеке тұлғаны дамыту.

Жалпы әр оқу барысы тікелей әдіс-технологиялар жүйесінің дамуымен, қимыл-қозғалысқа түсуімен ерекшеленеді. Әдістер тізбегі кешенді оқытудың тікелей мақсатына байланысты жасалады. Соған сәйкес технологиялар де өзгеріп, түрленіп отыратындығы белгілі. Әр пәннің қолданылатын әдісі әр түрлі болады. Қазақстандағы білім беру үдерісінде жаңарулар бой алдырып, оқыту жүйесі технологияларды меңгерумен жетілдіріліп келеді. Білім берудің жүйесін жаңа талаптарға сай жетілдірумен бірге жас ұрпақты бәсекеге қабілетті етуге, тұлғалық деңгейін дамытуға, сыни тұрғыдан ойлау барысын кеңейтуге мүмкіндіктерді туғызады (Әлімов, 2009).

«Сапалы білім – елдің болашағын айқындайтын басты көрсеткіш болып... Жоғары оқу орнындағы студенттердің сапалы білім алуын бүгін қамтамасыз ету – мұғалімнің басты міндеті» (ДББҰ, 2012.) деп көрсеткендей мұғалім әдебиетті меңгертуге барынша мүмкіндіктерді қарастыруы керек. Мұғалім әдіс-тәсілдері арқылы, заманауи технологиялар арқылы студенттердің таным қызметіне міндетті түрде әсер етеді. Ол үшін алдымен деңгейге студенттерді баптау да қажет. Талантты, дарынды жоғары оқу орнындағы студенттер әдебиет сабағында оқыту едәуір талқылауды, дұрыс жоспар құруды мұғалім тарапынан талап етіледі. Жоғары оқу орнындағы студенттің өзін-өзі тануы, диалогті ынталандыру стратегиясы мүмкіндікке қарай берілуі заңды. Психологиялық ерекшелігі, жас ерекшелігі, ынтасы, құлшынысы әдебиетті оқытуда, дамытуда ескеріледі. Тиімділік идеялары, даралап оқыту жұмыстарын, ой еңбектерін, қолайлы етуді, нәтижелі етуді ұйымдастыру күн талабы. Бұл өзгерістер жоғары оқу орнындағы студенттің сырттан басқа білім алуы мүмкін емес, нақты аудиториядағы немесе қашықтан оқуда жоғары оқу орнындағы студенттің тәжірибесі мен түсініктерінің заманауи өзгерістерінің оңды нәтижесімен

тікелей байланысты. Және мұғалімнің көшбасшылық қабілетін ұштастырумен ерекшеленеді. Бұл көшбасшылық білім беру сияқты білім алушының тұрақты дамуына, қабілетті болуына әсер ете алады. Оқу үдерісінде қандай да бір түсінбеушілік, қолайсыздықтар туындаған жағдайда дұрыс басқарылады. Көшбасшылық дегенде алдымен мұғалімнің көшбасшылығын, белгілі бір деңгейде жауапкершілігін байқай отырып, дамыту жұмысының көшбасшысы болу керектігін ескеру. Өз ісінің көшбасшысы болғанда мұғалім тәжірибесін үнемі жетілдіреді, әріптестерімен стратегиялық шешім қабылдауға белсенді болады, кәсіби білімді құруға, таратуға атсалысады (Көшімбаев, 1969).

Әдебиетші ұстаз алдымен сөз табиғатын, оның заңдылықтарын, талдау жұмыстарын ғылыми әдістемелерімен бірге жетік білуі қажет. Мысалға:

- Ең тиімді әдіс-тәсілдерді ұлттық сипатта беріп, өз тәжірибесіне енгізу;
- Рухани құндылықтарды терең, жан-жақты тануға жаңашыл көзқарастармен қарау;
- Еліміздің тарихын, рухани жетістіктерін тануды терең сабақтыра отырып, көркемсөзді тануды қалыптастыру;
- Әдебиетті оқытудың әдістемесі мен технологиясын ұлттық білім беру жүйесінде әр кез пайдалану;

Қазақ әдебиетін оқытуда интеграциялық мәселелер дамытудың, ілгерілеудің жолы болу керек. Бір тақырыпты бір жағынан емес, түрлі жағынан қарастырған тиімді пайдалану. Мемлекеттің білім беру жүйесінде жаңаша оқыту мақсаты білім алушылардың білім деңгейін барынша жетілдіруге бағытталады. Пәнаралық байланыстарда интеграциялық мәселелер кіріктірілген сабақтарға жол ашады. Бұл жаңалық емес, әйтсе де әдебиет пәнін оқыту барысында қарқынды дамуға септігін тигізеді. Әсіресе, тіл, тарих, география пәндерімен байланыс интеграциялық мәселелер бойынша түсіністікпен тығыз байланыста жұмыс істеуде.

Технологияның негізгі бағытын, идеясын, мақсатын білуіміз абзал.

- адам құндылығын басты құндылық ретінде бағалау, жеке бағытта оқыту;
- қызмет әдістерін қалыптастыру, меңгерту;
- оқытудың мағыналық басымдығын қалыптастыру;
- оқуда ғылыми-теориялық жүйелілікті түсіну;
- шын диалогтық қарым-қатынас жасау;
- кері байланыс жасай білу.

Оқытуда технология ұғымы түрлі бағыттарда, түрлі деңгейлерде дамиды. Ол пәнаралық бойынша немесе жобааралық негізде жасалынуы мүмкін. Оқытуда бұл ең тиімді әдістер болуы мүмкін. Белгілі бір тақырыпты тәртіп бойынша білімді жүйелеп, түрлі жинаған материалдарды оның жүйесіне бағыттау, көшіру. Мысалға, әдебиет сабағында тарихи романдарға байланысты шығармаларды тарих пәнінің хронологиялық мәліметтерін, оқиғаларын әдебиетке қарай алып келу, көшіру керектігі айтылып отыр. Немесе тұтас бір тарихи кезеңдерді алып, тарихпен тығыз байланыс жасай отырып, белгілі бір тақырыпты ашып шығу, жұмыс барысына әдіс-технологияларды пайдалану

жоғары оқу орнындағы студенттердің дамуын одан ары білім деңгейін көтеруге мүмкіндіктер болады. Бір пән аясында екі немесе одан да көп пәндерді топтастыруға болады. Бұл жоғары оқу орнындағы студенттердің таным аясын дамытады. Технологияларды пайдалана отырып оқыту барысында интеграцияны пайдалану әдістерді пайдалануға алып келеді, оның нәтижесі интеграцияланған сабақтарды ұйымдастыруға жетелейді. Интеграцияланған сабақ үйлесімді әдістерді біріктіру арқылы жоғары сабақты оқыту деңгейіне қол жеткізеді. Нәтижесінде конференция-сабақ, экскурсия-сабақ, саяхат-сабақ, тарихи-сабақ т.б. деп түрленіп отырады. Сонымен бірге ең бастысы сабақ мақсатын дұрыс анықтау. Пәнаралық байланыстың қазіргі кезде заманауи жаңа қыры қалыптасты. Пәнішілік, пәнаралық байланыстар білімнің тұтас жүйесіне еніп, білім алушылардың өз бетінше білім алуына, түрлі бағыттағы бастамаларға бейімдейді, қалыптастырады. Педагогикалық ғылымдар бойынша интеграция мәселесін А.А. Бейсенбаева, А.М. Мухаметжанова, Г.К. Меңдіғалиева сынды ғалымдар зерттеу жасады. Ал сыртқы интеграцияға келер болсақ, әлемдік деңгейдегі білім жүйесімен танысу, білу, пайдалану, үйрену, толықтыру сияқты мәселелер қарастырылады. Негізгілері, әлемдік білім беру жүйесіндегі интеграциялық бірігу; даму деңгейінде мақсаттарға негізделген интеграциялық бірігу; білім беру жүйесінде әдіс-технологияны қолдану, шетел оқу орындарымен байланыс жасап, тәжірибе алмасу; оқытудың барлық деңгейінде білім беру саясатын қалыптастыру.

Материалдар мен әдісі: Білім алушының тұлғалық дамуына бағытталған технологиялардың бірі- модульдік оқыту технологиясы. Білім беру жүйесіндегі модульдік оқытудың басты міндеті - қажетті білім беруге ғана емес, сонымен қатар білім алушыларды үздіксіз кәсіби білім мен өзін-өзі тәрбиелеу жүйесіне қосуға мүмкіндік беретін оқытудың жаңа формалары мен әдістерін таңдау (Усков, 2008).

Әдеби оқытудың және дамыту тәсілдерінің бірі – ойын технологиясы. Ойын арқылы оқу процессіне қызығушылығын және шығармашылық қабілеттерін арттыратын білім беру әдістері мен технологиясы. Ойын арқылы оқыту технологиясында біз студенттің әдебиетке деген қызығушылығын оятамыз, әдеби дұрыс өйлеу дағдыларын қалыптастырамыз және қлттық ойын салт дәстүрімізді ұмытпайға және сақтауға әсерін тигіземіз.

Бүгінгі уақытта қоғам алдына қойылған негізгі міндеттердің бірі жан-жақты дамыған жеке тұлғаны қалыптастыру. Кәсіптік әдеби бағдар беру технологиясы – білім алушының кәсіптік қызығушылығына сәйкес білім алудағы ақпараттармен қамтамасыз ете отырып, заманауи әлемнің көптеген жағдайларында бәсекеге қабілетті, білікті маман даярлау (Тихонов, 2006).

Кәсіби бағдар беру арқылы біз студенттерімізге:

- кәсіби кеңес береміз;
- кәсіби тәрбиелейміз;
- педагогикалық шеберлікке үйретеміз;
- педагогикалық құзіреттілігін арттырамыз.

Еліміздің технологиясы дамуының белсенді түрде алға басуына байланысты, білім алушылардың белсенділігін арттыруға мүмкіндік беретін әдістемелік әрекеттер интерактивтік деп аталады.

Интерактивті оқыту – белсенді әдістерді сабақта үздіксіз қолдана отырып, қазіргі заманға қажетті әдеби дағдарысты шыңдап, дамыту.

Жоғарғы оқу орнындағы студенттерге қазіргі заман педагогикалық технологиялары жөнінде білім беру. Яғни мамандар еліміздің болашағы – жастарды терең біліммен сусындату, яғни бір сөзбен айтқанда бәсекеге қабілетті ұрпақ дайындау мәселесі болып табылады.

Әр заманның өзіндік ғылыми және әдістемелік тарихында әдебиетті оқытуға өз деңгейінде мән берген. Ахмет Байтұрсынұлының 1928 жылы Қызылорда қаласында басылып шыққан «Тіл жұмсар» атты әдістемелік еңбегінде үйренудің, білім алудың негізі өздігінен білім алу екенін айтқан пікірлері әлі күнге дейін өз мән-мағынасын төмендеткен емес. Ғалым ретінде Ахмет Байтұрсыновпен бірге әрі қарай жалғастырушылардың бірегейі Мағжан Жұмабайұлы әр баланы әдеби мұралармен қызығушылығын арттыруға үлкен мән берген. Әдебиетке жанашырлық танытып, тарихи хронологияны ескеріп, әсіресе бастауышта жақсы дайындық жасау қажеттігіне ден қояды. Нәтижесінде «Бастауыш мектептегі ана тілі» атты белгілі еңбегін жарыққа шығарды. Зерттеушілердің әдістемелік еңбектерінің қатары Ә. Қоңыратбаев, А. Көшімбаевтың «Әдебиетті оқыту методикасы», ғалым Қ. Бітібаеваның «Әдебиетті оқыту әдістемесі» (1997 ж.), Ғалым Т.Қ. Жұмажанованың «Әдебиетті оқыту әдістемесі» (2009 ж.) еңбектерін ерекше атап өтуге болады. Сонымен бірге Б.Д. Жұмақаеваның «Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі», Б.Д. Керімбекованың «Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі» оқу құралдарымен толықты. Әдіс-технологиялардың тиімдісін шығармашылық негізінде қолдана отырып, әдебиетті тануда, оқытуда, дамытуда жоғары деңгейге көтерілуі қажет.

Нәтижелері және талқылау.

Нәтижесінде, оқыту технологиясы негізгі төрт элементтен тұрады деп айта аламыз: оқыту қалпы, құралдар, диагностика, оқыту мен мазмұнның әдістері мен техникасы. Педагогикалық технологиялардың ең маңызды белгілері мен сипаттамаларын келесідей ажыратуға болады:

- бұл технология белгілі бір әдістемелік, дидактикалық, психологиялық, философиялық ұстанымына негізделген нақты педагогикалық тұжырымдама үшін әзірленген (Иманбаева, 2015).

- оны құрайтын әрекеттердің, жиынтықтардың және қосылыстардың технологиялық тізбегі қабылданған мақсаттарға және нақты күтілетін нәтижелерге толық сәйкес орындалады;

- осы оқыту технологиясы оқытудың даралануы мен саралануының мүмкіндіктерін ескере отырып, оқытушы мен білім алушының өзара байланысты қызметін қамтамасыз етеді және техникалық, оның ішінде компьютерлік оқыту құралдарын қолдануды қамтамасыз етеді;

- бұл оқытудың кез келген технологиясы ең аз қаражат пен оған жұмсалатын

максималды жоспарланған нәтижеге қол жеткізумен көп өлшемді мәселені шешу ретінде әзірленеді және енгізіледі;

- оқыту технологиялары міндетті түрде педагогикалық процесс нысан қызметінің нәтижелерін өлшеудің критерийлері, көрсеткіштері мен құралдары бар әр түрлі диагностикалық (дидактикалық, психологиялық, социометриялық және т.б.) іс-шараларды қамтиды.

Оқыту үрдісінде технологиялық тұрғыдан келесілерге бөлінеді:

- мақсат қоюға және оларды нәтижеге жетуге бағдарлай отырып мейлінше нақтылау;

- мазмұнын зерделеу;

- тапсырмаларды белгілеу және оқу-тәрбиелік үрдісінің барысын оқыту мақсаттарына сәйкес ұйымдастыру;

- сәйкесінше ағымдағы қорытындыларды бағалау;

- оқу процесінің компоненттерін мақсатқа жетуге бағыттауда жаңарту;

- нәтижелерді жаңа мақсат қоюда түпкілікті бағалау.

Оқыту технологиясын дидактикалық құралдарды қолдану тәртібі мен реттілігін таңдауға және анықтауға, оқытудың формалары мен әдістерін ұйымдастыруға арналған әрекеттер жиынтығы ретінде анықтайды. Оқыту технологияларының жіктелуі:

- білім алушыларды оқыту;

- мамандардың біліктілігін арттыру және қайта даярлау (Гончарова, 2014).

Әдебиеттің даму тарихында оқу үдерісі үнемі өзгеріп, жаңарып отырады. XVIII ғасырдан бастап оқытуда көрнекілік әдісі дами бастады. Сонымен бірге жаттату әдісі де кеңінен дамып жатты. Я.А. Коменскийдің осы әдістерге байланысты көптеген талап, ұсыныстары болды. Ал Ю.Н. Бабанскийдің ұсынған әдістері қолданыста бар, қазір де жалғасын тауып жатқан білім алушылардың таным қызметін әдістерінің ішінде әңгіме, пікірлесу, практикалық әдіс, көтермелеу әдісі т.б. зерттеушілер жақсы пікірдің қалыптасқандығын атап өтеді. Кейін ғылым мен техниканың дамуына байланысты оқытудың лабораториялық әдістері де қолданысқа түсе бастады. Яғни, техника мен ғылымның дамуына байланысты әдіс-технологиялар өзгеріп отыратыны белгілі, бірақ қай әдіс қай тұрғыдан өзгеріс тапты, оны оқытудың қай түріне пайдалануға болады. Оны ажырата білуіміз керек. Қазіргі әдебиетімізде қолданыста жүрген әдіс-технологиялардың 50-ден астам түрі бар, анығында қай әдіс нақты әдебиетке қолдануға болатындығы белгісіз, сараптай отырып, қажетіне қарай қолдану керек, тәжірибеден өткізу керек (Бабанский, 1984). Оқыту әдістері қазір әр тараптанғанымен жиі және кең түрде қолданылып жүрген әдістерді түр жағынан топтастыруға болады. Сәйкесінше, түрлі пікірлердің нәтижесінде ауызша оқыту, көрнекі оқыту, практикалық оқыту түрлерімен ерекшеленеді. Бұлар әрине бір-бірімен тығыз байланыста, білім алушы мен оқытушы арасындағы бірлікті сақтай отыра білім мазмұны мен жүйесін тиімді оқыту қарастырылады. Әр сабақтың өзіндік ерекшелігі бар, қай сабаққа қандай әдістер тиімді екенін әдебиет сабағының ішкі мазмұны мен

табиғаты анықтай алады. Әдебиетті оқытудың алғашқы кезеңдерінде әдістерді өз мағынасына қарай топтастыра қарастырды. Ол әңгіме әдісі, түсіндіру әдісі, баяндау әдісі, көрнекі оқыту әдісі, практикалық оқу әдісі, бақылау әдісі т.б. Қазіргі қазақ әдебиетінде практикалық әдіс өзінің мақсатын орындау үстінде, дамыту үстінде, басымдырақ десек қателеспейміз.

Қортынды. Еліміздің болашағы жастар десек, жастардың болашағы оларды саналы тәрбиемен, сапалы біліммен қаруландырып, білімі озық елдердің әлемдік озық үлгісін өнегесін, тәжірибесін үйрететін ұстаздар қауымына жүктелген еңбегіне байланысты болмақ. Осы тұста В.Г. Белинскийдің: «... ұстаздың қолында адам өмірінің келешектегі тұтас тағдыры тұр», – деген сөзі еске түседі. Өйткені, ұстаз – болашақтың тұтқасы, жас ұрпақты тәрбиелеу және терең де жан-жақты білім беру ісіндегі қоғамның жұрт сенген өкілі. Ол жас ұрпақ бойына білімді, әдетті, дүниетанымдылықты, өмірге деген өмірлік мақсатын қалыптастырушы басты тұлға.

Қазіргі әдебиетті оқыту ұлттық құндылықтарға негізделеді. Әдебиет сөз өнері болғандықтан оның философиялық, педагогикалық, психологиялық, тілдік, гуманистік негіздеріне сүйенеді. Оқырманның, білім алушының пәнге деген қызығушылығы, көркем шығарманы оқуға талпынысы олардың интеллектуалдық, адамгершіліктерін, азаматтық тәрбие беру, оқырмандық ықласын, биік талғамдарын қалыптастырады. Сонымен бірге білім мен біліктілігін, логикалық ойын, ауызекі және жазбаша тіл мәдениетін, өз ойын жүйелі дәйектеп айтуға қалыптастырады.

Information about the authors:

Zhanday Baiganinovna Kdyralieva – Kazakh National Women’s teacher training University, Institute of Kazakh language and world languages, On the educational program “8d01701-Kazakh language and literature”, Doctoral student of the 3rd year, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9381-6516>;

Baltabayeva Gaukhar Sayilovna – doctor of philology, acting associate professor, Kazakh National Women’s teacher training University, Institute of Kazakh language and world languages, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7555-0766>;

Prof.Dr. İsmet Çetin – Gazi University, E-posta: icetin@gazi.edu.tr;

Zhaina Erakhmetova – Kazakh National Women’s teacher training University, Institute of Kazakh language and world languages, On the educational program “8D01701-Kazakh language and literature”, 3rd year doctoral student.

ӘДЕБИЕТТЕР:

- Әлімов А. Интербелсенді әдістерді жоғары оқу орындарында қолдану. Алматы: 2009.
Әбдіқалық., Ермахан А. Оқу әдістемесі өзімізде жасалған.//Қазақ әдебиеті. 16 ақпан, - 2021.
А.Байтұрсынов. Тіл тағылымы. – Алматы: Ана тілі, 1992. -357-364 б.
Бітібаева Қ. Әдебиетті тереңдетіп оқыту. – А., 2003.
Бабанский Ю.К., Поташник М.М. Педагогикалық процесті оптималдандыру /сұрақтар мен жауаптар/. – Алматы: Мектеп, 1984

Гончарова Е.В. Технологии организации образовательного процесса в вузе: Коллективная монография.- Нижневартовск: Изд-во Нижневарт. гос. ун-та, 2014.– 71 с.

2011-2020 жылдарға арналған Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы. – Астана, 2010.

Керімбекова Б. Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі. – Астана, 2017.

Көшімбаев А. Қазақ әдебиетін оқыту методикасы. – Алматы. 1969.

Қазақстан Республикасы педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттыру курстарының бағдарламасы. Мұғалімге арналған нұсқаулық. Үшінші базалық деңгей. III басылым. – Астана: Назарбаев зияткерлік мектебі. ДББҰ, 2012. – 412 бет.

Қазақстан Республикасының «Білім туралы Заңы». – Астана, 2007

Иманбаева А., Оқу-тәрбие үрдісін ақпараттандыру білгірлігі. Қазақстан мектебі №2, 2015

Өстеміров К. Қазіргі педагогикалық технологиялар мен оқыту құралдары. – Алматы, 2007.

Сейпутанова Қ.А. Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі. – Өскемен. – 2016.

Тихонов А.Н. Управление современным образованием – М., 2006. . – 176 с.

2011-2020 жылдарға арналған Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы. – Астана, 2010.

Усков В.Л. Информационные технологии в образовании. – М., 2008. – 184 с.

REFERENCES:

Alimov A. Application of interactive methods in higher educational institutions. Almaty: 2009.

Adilkair, Yermakhan A. The training methodology is developed in our own way.//Kazakh literature. February 16, - 2021.

A. Baitursynov. Language lessons. - Almaty: native language, 1992. - 357-364 P.

Bitibaeva K. in-depth study of literature. – А., 2003.

Babansky Yu.K., Potashnik M. M. Optimization of the pedagogical process /questions and answers/. - Almaty: School, 1984.

Goncharova E.V. Tekhnologii organizatsii obrazovatel'nogo protsessa v vuze: Kollektivnaya monografiya. (Technologies of the organization of the educational process in the university: Collective monograph). Nizhnevartovsk: Izd-vo Nizhnevart. gos. un-ta-2014. – pp 171 [in Rus].

State program for the development of education in the Republic of Kazakhstan for 2011-2020. - Astana, 2010.

Kerimbekova B. Methods of teaching Kazakh literature. - Astana, 2017.

Kushimbayev A. Methods of teaching Kazakh literature. - Almaty. 1969.

Imanbaeva A. Оқу-тәрбие үрдісін ақпараттандыру білгірлігі. (Knowledge of the informatization of the educational process). Қазақстан мектебі. 2015 - №2 [in Kaz].

The program of advanced training courses for teachers of the Republic of Kazakhstan. The teacher's guide. Third base level. III edition. - Astana: Nazarbayev Intellectual school. AEO, 2012. - 412 pages.

Law of the Republic of Kazakhstan “on education”. - Astana, 2007.

Ustemirov K. Modern pedagogical technologies and teaching aids. - Almaty, 2007.

Seiputanova K.A. Methods of teaching Kazakh literature. - Ust-Kamenogorsk. – 2016.

State program for the development of education in the Republic of Kazakhstan for 2011-2020. - Astana, 2010.

Tihonov A.N. Upravlenie sovremennym obrazovaniem (Management of modern education) – М, 2006 pp 176 [in Rus].

Uskov V.L. Informacionnye tekhnologii v obrazovanii (Information technology in education) – М, 2008 – pp 184 [in Rus].

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

- Э.А. Абдыкеримова, А.Б. Туркменбаев, Б.У. Куанбаева, Г.Р. Кошанова**
КЕЙС ТЕХНОЛОГИЯЛАР - ОҚУШЫЛАРДЫҢ ОҚУ ЖЕТІСТІГІН
БАҚЫЛАУ МЕН БАҒАЛАУДЫҢ ЗАМАНАУИ ФОРМАСЫ.....5
- Г. Ақан, С.К. Рахимжанова, С.К. Серикова**
ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА ШЕТ ТІЛДІ ОҚЫТУ АРҚЫЛЫ
БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ БОЙЫНДА ІЗГІЛІК ҚАСИЕТТЕРІН
ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....23
- Д.О. Айтенова, А.П. Мынбаева, Д.Н. Байғутова**
ҚАРАХАН ДӘУІРІ ӘДЕБИЕТІН ЖЕКЕ ПӘН РЕТІНДЕ ОҚЫТУ.....37
- А.М. Елубай**
КОНЦЕПТУАЛДЫ ОҚЫТУ МЕН ТӘРБИЕ: ҚАЗАҚ ЖӘНЕ ТҮРІК
ТІЛДЕРІНДЕГІ ӘЙЕЛГЕ ҚАТЫСТЫ МАҚАЛ-МӘТЕЛДЕР.....45
- Ф.М. Ержанова, Ж.Б. Ибраева, С.К. Серикова**
ОРЫС ТІЛІ САБАҚТАРЫНДА ШЕТ ТІЛІ РЕТІНДЕ ОҚЫТУДЫҢ
БЕЛСЕНДІ ФОРМАЛАРЫ МЕН ӘДІСТЕРІН ҚОЛДАНУ.....61
- Д.Б. Ешенкулова, С.Е. Манабаева, Г.А. Омарова, Г.Б. Мауленбердиева,
А.Б. Сикимбаева**
ЖОҒАРЫ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ӨЗДІК ОҚУ ІС-ӘРЕКЕТІН
БАСҚАРУҒА БОЛАШАҚ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ ДАЯРЛЫҒЫН
ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....72
- С.Е. Жильгельдинов, Н.Б. Шамуратова, А.К. Кенжебаева,
Н.К. Тулемисова, Б.К. Сулейменова, Р.Б. Қурманалинова**
ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ЖАҢА БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІ
РЕТІНДЕ.....87
- Ж. Изтаева, З. Смаилова, Г. Баусариева, С. Тлеубай, А. Қасымбекова**
ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ НӨЛДІК ФОРМАНЫ ОҚЫТУДА АҚПАРАТТЫҚ
ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ.....98
- А.Б. Керімбердина, А.К. Садвакасова, Н.К. Наурызова**
ЖАСАНДЫ НЕЙРОНДЫҚ ЖЕЛІЛЕРДЕ ДЕРЕКТЕРДІ ӨҢДЕУДІҢ
ТӘЖІРИБЕЛІК БАҒЫТТАРЫ.....111

Ж.Б. Кдыралиева, Г.С. Балтабаева, İsmet Çetin, Ж. Ерахметқызы
ӘДЕБИЕТТІ ОҚЫТУДЫҢ ӘДІСНАМАЛЫҚ
НЕГІЗДЕРІ.....120

Э.Қ. Қуандықова, Ш.Ш. Карбаева, А.Қ. Зиявдинова
ГЕОГРАФИЯНЫ ОҚУЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ.....130

Г.Т. Курбанкулова, Ә.С. Стамбекова
БОЛАШАҚ БАСТАУЫШ БІЛІМ ПЕДАГОГТЕРІНІҢ ҰЛТТЫҚ
ҚҰНДЫЛЫҚТАР БАҒДАРЫН ДАМУЫ МҮМКІНДІКТЕРІ.....141

А.К. Мамбеталиева, А.Т. Туралбаева
БОЛАШАҚ БАСТАУЫШ БІЛІМ ПЕДАГОГТАРЫНЫҢ ЖАСАНДЫ
ИНТЕЛЛЕКТ ЭЛЕМЕНТТЕРІН ҚОЛДАНУЫНЫҢ МАҢЫЗЫ.....155

М.Е. Рахметов, А.К. Садвакасова
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА ҚАШЫҚТЫҚТАН
ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ ЭЛЕМЕНТТЕРІ БАР БІЛІМ БЕРУ
ПЛАТФОРМАЛАРЫ: МҮМКІНДІКТЕРІ МЕН
АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ.....166

**Б.К. Сансызбаева, Ж.Н. Бисенбаева, Н.С. Ашимова, А.Туреханова,
С. Рахимжанова**
ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ-ТАНЫМДЫҚ ТӘСІЛДЕР БОЛАШАҚ АҒЫЛШЫН
ТІЛІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ЛИНГВО-ӘДІСТЕМЕЛІК РЕФЛЕКЦИЯСЫН
ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ӘДІСНАМАЛЫҚ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ.....175

Б. Хасен, Ж. Жұмабаева
БАСТАУЫШ СЫНЫПҚА АРНАЛҒАН «МУЗЫКА» ОҚУЛЫҚТАРЫ
МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ПСИХОЛИНГВИСТИКАЛЫҚ ТҮРҒЫДАН
ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЖАС ЕРЕКШЕЛІГІНЕ СӘЙКЕСТІГІ.....189

**А.К. Шашаев, А.А. Мақсұтова, Р.Ж. Мрзабаева, Г.С. Махарова,
М. Бақытқызы, Г.К. Шашаева**
ҚАЗАҚ ЗИЯЛЫЛАРЫНЫҢ АҒARTУШЫЛЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
ҚЫЗМЕТІ.....200

ЭКОНОМИКА

Ж.С. Абдрахманова, А.Б. Мотгаева, А.С. Бухатова, С.С. Ургушева
ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ БОЙЫНША МЕДИЦИНАЛЫҚ
ҚЫЗМЕТТЕР НАРЫҒЫН ЦИФРЛАНДЫРУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ.....215

Л.О. Абылкасимова ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТУРИЗМНІҢ ДАМУЫНЫҢ НЕГІЗГІ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ МЕН БОЛАШАҒЫ.....	229
Г.И. Ахметова, З.О. Иманбаева, Ж.Қ. Басшиева, Б.Б. Дуйсенбаева, Ш.Т. Нургалиева АҚТӨБЕ Өңірінде мал шаруашылығында кластерлік басқаруды дамыту.....	242
Г.Ж. Байбосынова, Б.О. Казыбаев, А.А. Адешова, С.А. Абилдаханова, А.Р. Калымбетова ҚАЗАҚСТАНДА КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ СТРАТЕГИЯСЫН ІСКЕ АСЫРУДЫҢ ТЕОРИЯСЫ МЕН ПРАКТИКАСЫ.....	256
А. Бердибекова, Л.М. Муталиева, Л.М. Шаяхметова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ІШКІ ТУРИСТІК НАРЫҒЫНЫҢ ЖАҒДАЯТЫНА ТАЛДАУ.....	271
С.Т. Дошманова, Б.М. Таскарина, М.А. Тлеубергенова, Б.Ж. Болатова, А.М. Сапаргали ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҒЫЛЫМНЫҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫН ЖӘНЕ ОНЫҢ ҰЛТТЫҚ ЭКОНОМИКАҒА ӘСЕРІН ТАЛДАУ.....	282
А.О. Жағыпарова, Ж.У. Тулегенова, Д.М. Мухияева, Г.К. Бекбусинова, Г.Б.Алина COVID 19-ДАҒДАРЫСЫ КЕЗІНДЕГІ САЛЫҚТЫҚ ӘКІМШІЛЕНДІРУДІҢ ТИІМДІЛІГІН ТАЛДАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ.....	298
З.О. Иманбаева, К.Б. Сатымбекова, Б.И. Сатенов, З.А. Бигельдиева, А.Ж. Зейнуллина ӘЛЕУМЕТТІК ШЫҒЫНДАРДЫ ЕСЕПКЕ АЛУ ЖӘНЕ ОЛАРДЫ МЕМЛЕКЕТТІҢ ДАМУ ЖАҒДАЙЫНДА ТАЛДАУ.....	308
А.С. Кадырова, Н.Б. Давлетбаева, Ж.А. Бабажанова, М.С. Толысбаева, Е.А. Богданова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӨНЕРКӘСІБІНІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН ДАМУ.....	322
Б.С. Корабаев, Г.Д. Аманова, Г.Ж. Жумабекова, А.И. Естурлиева, Г.К. Исина ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ШЫҒЫНДАР ЕСЕБІ МЕН ТАЛДАУДЫ ДАМУДАҒЫ ЖАҢА АҚПАРАТТЫҚ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖҮЙЕЛЕРДІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	339

М.З. Қажыкен, З.Т. Сатпаева ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ТҰТЫНУ СЕБЕТІНЕ ТАЛДАУ.....	359
Д.О. Қалдыбаева, Б.К. Исаева, Л.М. Шаяхметова ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ АГРАРЛЫҚ САЛАСЫНА ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ.....	374
С.Д. Мамбетова, Г.Д. Аманова, К.Ж. Сәдуақасова, Б.С. Қорабаев САЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРІНЕ ЭЛЕКТРОНДЫҚ КОММЕРЦИЯНЫҢ БИЗНЕС-МОДЕЛЬДЕРІНІҢ ӘСЕРІ.....	389
М.Б. Молдажанов, М.А. Баяндин, З.А. Арынова, Б. Қуантқан, Т.В. Діба ҚОНАҚҮЙ ҰЙЫМДАРДЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫН МОДЕЛДЕРДІҢ ӘДІСТЕМЕЛІК ТӘСІЛДЕРІ.....	401
Ә.Ж. Сапарбаев, Е.Е. Гриднева, Г.Ш. Қалиақпарова, К.Ш. Сыздыкова, К.С. Алпысбаев «ЖАСЫЛ» ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ РЕСУРСТАРДЫ ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ ЕЛДІҢ АЗЫҚ-ТҮЛІК ҚАУІПСІЗДІГІНІҢ БОЛАШАҒЫ РЕТІНДЕ.....	411
Р.Б. Сартова, Ж.А. Бабажанова, М.А. Жолаева, М.С. Толысбаева, А.Б. Тасмағанбетов АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ЕҢБЕК РЕСУРСТАРЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІ.....	425

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

- Э.А. Абдыкеримова, А.Б. Туркменбаев, Б.У. Куанбаева, Г.Р. Кошанова**
КЕЙС-ТЕХНОЛОГИИ - СОВРЕМЕННАЯ ФОРМА КОНТРОЛЯ И ОЦЕНКИ
УЧЕБНЫХ ДОСТИЖЕНИЙ УЧАЩИХСЯ.....5
- Г. Акан, С.К. Рахимжанова, С.К. Серикова**
ФОРМИРОВАНИЕ ДОБРОДЕТЕЛЬНЫХ ХАРАКТЕРОВ У СТУДЕНТОВ
ПУТЕМ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ В ВУЗЕ.....23
- Д.О. Айтенова, А.П. Мынбаева, Д.Н. Байгутова**
ПРЕПОДАВАНИЕ ЛИТЕРАТУРЫ КАРАХАНСКОЙ ЭПОХИ КАК
ОТДЕЛЬНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ.....37
- А.М. Елубай**
КОНЦЕПТУАЛЬНОЕ ОБУЧЕНИЕ И ВОСПИТАНИЕ: ПОСЛОВИЦЫ
И ПОГОВОРКИ О ЖЕНЩИНЕ НА КАЗАХСКОМ И ТУРЕЦКОМ
ЯЗЫКАХ.....45
- Ф.М. Ержанова, Ж.Б. Ибраева, С.К. Серикова**
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ ФОРМ И МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ
НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО.....61
- Д.Б. Ешенкулова, С.Е. Манабаева, Г.А. Омарова, Г.Б. Мауленбердиева,
А.Б. Сикимбаева**
ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К
УПРАВЛЕНИЮ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ
СТАРШЕКЛАССНИКОВ.....72
- С.Е. Жильгельдинов, Н.Б. Шамуратова, А.К. Кенжебаева,
Н.К. Тулемисова, Б.К. Сулейменова, Р.Б. Курманалинова**
ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ КАК НОВАЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ
ПРАКТИКА.....87
- Ж. Изгаева, З. Смаилова, Г. Баусариева, С. Тлеубай, А. Касымбекова**
ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ НУЛЕВОЙ ФОРМЫ КАЗАХСКОГО
ЯЗЫКА.....98

А.Б. Керимбердина, А.К. Садвакасова, Н.К. Наурызова ПРАКТИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ ОБРАБОТКИ ДАННЫХ В ИСКУССТВЕННЫХ НЕЙРОННЫХ СЕТЯХ.....	111
Ж.Б. Кдыралиева, Г.С. Балтабаева, İsmet Çetin, Ж. Ерахметқызы МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ЛИТЕРАТУРЫ.....	120
Э.К. Куандықова, Ш.Ш. Карбаева, А.Қ. Зиявдинова МЕТОДИКА ИЗУЧЕНИЯ ГЕОГРАФИИ.....	130
Г.Т. Курбанкулова, А.С. Стамбекова ВОЗМОЖНОСТИ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЦЕННОСТНОЙ ОРИЕНТАЦИИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	141
А.К. Мамбеталиева, А.Т. Туралбаева ВАЖНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЭЛЕМЕНТОВ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА БУДУЩИМИ УЧИТЕЛЯМИ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ.....	155
М.Е. Рахметов, А.К. Садвакасова ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПЛАТФОРМА С ЭЛЕМЕНТАМИ ДИСТАНЦИОННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ КАЗАХСТАНА: ВОЗМОЖНОСТИ И ПРЕИМУЩЕСТВА.....	166
Б.К. Сансызбаева, Ж.Н. Бисенбаева, Н.С. Ашимова, А. Туреханова, С. Рахимжанова КРЕАТИВНО-КОГНИТИВНЫЙ ПОДХОД КАК МЕТОДОЛОГИЧЕСКАЯ ОСНОВА ФОРМИРОВАНИЯ ЛИНГВОМЕТОДИЧЕСКОЙ РЕФЛЕКСИИ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА.....	175
Б. Хасен, Ж. Жумабаева ПСИХОЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ СООТВЕТСТВИЯ УЧЕБНИКОВ ПО ПРЕДМЕТУ «МУЗЫКА» ДЛЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ ВОЗРАСТНЫМ ОСОБЕННОСТЯМ УЧАЩИХСЯ.....	189
А.К. Шашаев, А.А. МаксUTOва, Р.Ж. Мрзабаева, Г.С. Махарова, М. Бақытқызы, Г.К. Шашаева ПРОСВЕТИТЕЛЬСКО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАЗАХСКОЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИ.....	200

ЭКОНОМИКА

- Ж.С. Абдрахманова, А.Б. Моттаева, А.С. Бухатова, С.С. Ургушева**
ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЦИФРОВИЗАЦИИ РЫНКА МЕДИЦИНСКИХ
УСЛУГ ПО ВОСТОЧНО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ.....215
- Л.О. Абылкасимова**
ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В КАЗАХСТАНЕ.....229
- Г.И. Ахметова, З.О. Иманбаева, Ж.Қ. Басшиева, Б.Б. Дуйсенбаева,
Ш.Т. Нурғалиева**
РАЗВИТИЕ КЛАСТЕРНОГО УПРАВЛЕНИЯ В ЖИВОТНОВОДСТВЕ
АКТЮБИНСКОГО РЕГИОНА.....242
- Г.Ж. Байбосынова, Б.О. Казыбаев, А.А. Адешова, С.А. Абилдаханова,
А.Р. Калымбетова**
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА РЕАЛИЗАЦИИ СТРАТЕГИИ КОРПОРАТИВНОГО
УПРАВЛЕНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....256
- А. Бердибекова, Л.М. Муталиева, Л.М. Шаяхметова**
АНАЛИЗ КОНЪЮНКТУРЫ ВНУТРЕННЕГО ТУРИСТСКОГО РЫНКА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....271
- С.Т. Дошманова, Б.М. Таскарина, М.А. Тлеубергенова, Б.Ж. Болатова,
А.М. Сапарғали**
АНАЛИЗ СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ НАУКИ В КАЗАХСТАНЕ
И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА НАЦИОНАЛЬНУЮ ЭКОНОМИКУ.....282
- А.О. Жагышарова, Ж.У. Тулегенова, Д.М. Мухияева, Г.К. Бекбусинова,
Г.Б. Алина**
АНАЛИЗ И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ НАЛОГОВОГО
АДМИНИСТРИРОВАНИЯ В ПЕРИОД КРИЗИСА COVID.....298
- З.О. Иманбаева, К.Б. Сатымбекова, Б.И. Сатенов, З.А. Бигельдиева,
А.Ж. Зейнуллина**
УЧЕТ СОЦИАЛЬНЫХ ИЗДЕРЖЕК И ИХ АНАЛИЗ В УСЛОВИЯХ
РАЗВИТИЯ ГОСУДАРСТВА.....308
- А.С. Кадырова, Н.Б. Давлетбаева, Ж.А. Бабажанова, М.С. Толысбаева,
Е.А. Богданова**
РАЗВИТИЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННОСТИ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....322

- Б.С. Корабаев, Г.Д. Аманова, Г.Ж. Жумабекова, А.И. Естурлиева, Г.К. Исина**
ФОРМИРОВАНИЕ НОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СИСТЕМ В РАЗВИТИИ УЧЕТА И АНАЛИЗА ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ЗАТРАТ.....339
- М.З. Кажыкен, З.Т. Сатпаева**
АНАЛИЗ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОЙ КОРЗИНЫ В КАЗАХСТАНЕ.....359
- Д.О. Калдыбаева, Б.К. Исаева, Л.М. Шаяхметова**
ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В АГРАРНУЮ ОТРАСЛЬ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....374
- С.Д. Мамбетова, Г.Д. Аманова, К.Ж. Садуакасова, Б.С. Корабаев**
ВЛИЯНИЕ БИЗНЕС-МОДЕЛЕЙ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ НА НАЛОГОВЫЕ РИСКИ.....389
- М.Б. Молдажанов, М.А. Баяндин, З.А. Арынова, Б. Куанткан, Т.В. Диба**
МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К МОДЕЛИРОВАНИЮ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ГОСТИНИЧНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ.....401
- А.Д. Сапарбаев, Е.Е. Гриднева, Г.Ш. Калиакпарова, К.Ш. Сыздыкова, К.С. Алпысбаев**
«ЗЕЛЁНАЯ» ЭКОНОМИКА И РАЦИОНАЛЬНОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ РЕСУРСОВ КАК ПЕРСПЕКТИВА ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СТРАНЫ.....411
- Р.Б. Сартова, Ж.А. Бабажанова, М.А. Жолаева, М.С. Толысбаева, А.Б. Тасмаганбетов**
ЭФФЕКТИВНОСТЬ ТРУДОВЫХ РЕСУРСОВ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ.....425

CONTENTS
PEDAGOGY

E. Abdykerimova, A. Turkmenbaev, B. Kuanbayeva, G. Kochanova CASE TECHNOLOGIES AS A MODERN FORM OF MONITORING AND EVALUATION OF PUPILS ACADEMIC ACHIEVEMENTS.....	5
G. Akhan, S. Rakhimzhanova, S. Serikova FORMATION OF VIRTUE CHARACTERS IN STUDENTS THROUGH TEACHING A FOREIGN LANGUAGE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	23
D. Aitenova, A. Mynbaeva, D. Baigutova TEACHING THE LITERATURE OF THE KARAKHAN ERA AS A SEPARATE DISCIPLINE.....	37
A.M. Elubay CONCEPTUAL EDUCATION AND UPBRINGING: PROVERBS AND SAYINGS ABOUT A WOMAN IN KAZAKH AND TURKISH.....	45
F. Yerzhanova, Zh. Ibrayeva, S. Serikova THE USE OF ACTIVE FORMS AND TEACHING METHODS AT THE LESSONS OF THE RUSSIAN LANGUAGE AS A FOREIGN LANGUAGE.....	61
D.B. Yeshenkulova, S.E. Manabaeva, G.A. Omarova, G.B. Maulenberdieva, A.B. Sikimbayeva FORMATION OF THE READINESS OF FUTURE TEACHERS TO MANAGE INDEPENDENT LEARNING ACTIVITIES OF MAJOR GRADE STUDENTS.....	72
S.E. Zhilgeldinov, N.B. Shamuratova, A.K. Kenzhebeyeva, N.K. Tulemisova, B.K. Suleimenova, R.B. Kurmanalinova DISTANCE LEARNING AS A NEW EDUCATIONAL PRACTICE.....	87
Zh. Iztayeva, Z.Smailova, G. Baussariyeva, S. Tleubay, A. Kassymbekova EFFICIENCY OF USING INFORMATION TECHNOLOGIES IN TEACHING THE ZERO FORM IN THE KAZAKH LANGUAGE.....	98
A. Kerimberdina, A. Sadvakassova, N. Nauryzova EXPERIMENTAL AREAS OF DATA PROCESSING IN ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS.....	111

ZH.B. Kdyralieva, G.S. Baltabayeva, İsmet Çetin, ZH. Erakhmetova
METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF LITERATURE TEACHING.....120

E.K. Kuandykova, Sh.Sh. Karbaeva, A.K. Ziyavdinova
METHODOLOGY FOR STUDYING GEOGRAPHY.....130

G.T. Kurbankulova, A.S. Stambekova
OPPORTUNITIES FOR THE DEVELOPMENT OF NATIONAL VALUE
ORIENTATION OF FUTURE PRIMARY EDUCATION TEACHERS.....141

A.K. Mambetalieva, A.T. Turalbayeva
THE IMPORTANCE OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE ELEMENTS
BY FUTURE PRIMARY EDUCATION TEACHERS.....155

M.E. Rakhmetov, A.K. Sadvakassova
EDUCATIONAL PLATFORM WITH ELEMENTS OF DISTANCE LEARNING
TECHNOLOGIES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS
OF KAZAKHSTAN: FEATURES AND BENEFITS.....166

**B. Sansyzbayeva, Zh. Bissenbayeva, N. Ashimova, A. Turekhanova,
S. Rakhimzhanova**
CREATIVE-COGNITIVE APPROACH AS A METHODOLOGICAL BASIS
FOR THE FORMATION OF LINGUISTIC AND METHODOLOGICAL
REFLECTION IN FUTURE TEACHERS OF THE ENGLISH
LANGUAGE.....175

B. Hasen, Zh. Zhumabayeva
CORRESPONDENCE OF "MUSIC" TEXTBOOKS FOR PRIMARY SCHOOL
TO STUDENTS' AGE CHARACTERISTICS FROM A PSYCHOLINGUISTIC
POINT OF VIEW.....189

**A.K. Shashaev, A.A. Maksutova, R.Zh. Mirzabekova, G.S. Makharova,
M. Bakhytkyzy, G.K. Shashayeva**
EDUCATIONAL AND PEDAGOGICAL ACTIVITY OF THE KAZAKH
INTELLIGENTSIA.....200

EKONOMICS

Zh.S. Abdrakhmanova, A.B. Mottayeva, A.S. Bukhatova, S.S. Urgusheva
EFFICIENCY OF DIGITALIZATION OF THE MEDICAL SERVICES
MARKET IN THE EAST KAZAKHSTAN REGION.....215

L. Abylkassimova
KEY TRENDS AND PROSPECTS OF ECOLOGICAL TOURISM
DEVELOPMENT IN KAZAKHSTAN.....229

G.I. Akhmetova, Z.O. Imanbaeva, Zh.K. Bashieva, B.B. Duysenbayeva, Sh.T. Nurgalieva DEVELOPMENT OF CLUSTER MANAGEMENT IN ANIMAL HUSBANDRY IN AKTOBE REGION.....	242
G.J. Baybosynova, B.O. Kazybayev, A.A. Adeshova, S.A. Abildakhanova, A.R. Kalymbetova THEORY AND PRACTICE OF CORPORATE GOVERNANCE STRATEGY IMPLEMENTATION IN KAZAKHSTAN.....	256
A. Berdibekova, L.M. Mutalieva, L.M. Shayakhmetova ANALYSIS OF THE CONJUNCTURE OF THE DOMESTIC TOURIST MARKET OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	271
S.T. Doshmanova, B.M. Taskarina, M.A. Tleubergenova, B.Zh. Bolatova, A.M. Sapargali ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF SCIENCE IN KAZAKHSTAN AND ITS IMPACT ON THE NATIONAL ECONOMY.....	282
A.O. Zhagyparova, Zh.U. Tulegenova, D.M. Mukhiyayeva, G.K. Bekbusinova, G. Alina ANALYSIS AND EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF TAX ADMINISTRATION DURING THE CRISIS COVID.....	298
Z.O. Imanbayeva, K. Satymbekova, B. Satenov, Z. Bigeldiyeva, A. Zeinullina ACCOUNTING FOR SOCIAL COSTS AND THEIR ANALYSIS IN THE CONDITIONS OF STATE DEVELOPMENT.....	308
A. Kadyrova, N. Davletbayeva, Z. Babazhanova, M. Tolysbayeva, Y. Bogdanova DEVELOPMENT OF THE INNOVATIVE POTENTIAL OF THE INDUSTRY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	322
B.S. Korabaev, G.D. Amanova, G.Zh. Zhumabekova, A.I. Yesturliyeva, G.K. Isina FORMATION OF NEW INFORMATION ECONOMIC SYSTEMS IN THE DEVELOPMENT OF ENVIRONMENTAL COST ACCOUNTING AND ANALYSIS.....	339
M. Kazhyken, Z. Satpayeva THE ANALYSIS OF THE CONSUMER BASKET IN KAZAKHSTAN.....	359

D.O. Kaldybaeva, B.K. Isaeva, L.M. Shayakhmetova

THE MAIN DIRECTIONS OF ASSESSING THE EFFECTIVENESS OF THE INTRODUCTION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....374

S.D. Mambetova, G.D. Amanova, K.Zh. Saduakassova, B.S. Korabaev

THE IMPACT OF E-COMMERCE BUSINESS MODELS ON TAX RISKS.....389

M. Moldazhanov, M. Bayandin, Z. Arynova, B. Kuantkan, T. Diba

METHODOLOGICAL APPROACHES TO MODELING THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF HOTEL ORGANIZATIONS.....401

A.D. Saparbayev, Y.E. Gridneva, G.Sh. Kaliakparova, K.Sh. Syzdykova, K.S. Alpysbayev

“GREEN” ECONOMY AND RATIONAL USE OF RESOURCES AS A PROSPECT FOR FOOD SECURITY OF THE COUNTRY.....411

R. Sartova, Z. Babazhanova, M. Zholayeva, M. Tolysbayeva, A. Tasmaganbetov

EFFICIENCY OF LABOR RESOURCES IN AGRICULTURE.....425

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

www: nauka-nanrk.kz

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Директор отдела издания научных журналов НАН РК *А. Ботанқызы*

Заместитель директор отдела издания научных журналов НАН РК *Р. Жәліқызы*

Редакторы: *М.С. Ахметова, Д.С. Аленов*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадырановой*

Подписано в печать 15.12.2022.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

27,5 п.л. Тираж 300. Заказ 6.